

Een Staverse jol voor drie generaties

In de serie over SKVR-schepen behandelden we al een kleine visserman jol van 6,20 m, maar nog niet een kajuituitvoering van de Staverse jol, waarvan er vele tientallen zijn gebouwd. We spraken met Jet en Tjalle van der Sluis, die sinds 2007 met de *Sardijn* varen, een 8,00 m jol waarmee nu ook hun dochter met haar man en hun twee kinderen zeilen. Door Wim de Bruijn

In 1976 werd op de werf van Kooijman & de Vries een 7,00 m Staverse jol gebouwd die de naam *Sardijn* kreeg. Niet alle eigenaren zijn bekend, maar wel de heer Harry Luykx, indertijd financieel directeur van Elsevier, die het jacht in 1997 kocht. In het voorjaar van 1999 ging het jacht na een winterberging te water in de jachthaven van Woudsend en, waarschijnlijk door een kapotte afsluiter, zonk het jacht. Nico van Harrewijn van 't Varskip en gespecialiseerd in ronde en platbodemjachten, kocht het scheepje, knapte het op, zette er een nieuwe motor in en aan het eind van dat jaar werden de heer T. Janssen en mevrouw M. Landkroon eigenaar. Nog steeds vaart mevrouw Landkroon met deze jol. De heer Luykx nam intussen contact op

met Ted van Rijnsoever, bestelde een 8,00 m jol, en gaf die wederom de naam *Sardijn*, een visje uit het geslacht van de haringen dat wij kennen als sprot.

Staverse jollen

Aanvankelijk werden de Staverse jollen bij Kooijman & de Vries allemaal gebouwd naar ontwerp van J.K. Gipon. Deze huisontwerper tekende maar liefst negen versies van de jol, in lengte variërend van 5,20 tot 9 meter. De Gipon jollen hadden veel ruimte in het voorschip door de bolle kop, maar in ruw water remde die bolle kop aanzienlijk. In de glorie-tijd van de werf, we spreken over de jaren tachtig toen er elk jaar vijftig nieuwe ronde en platbodemjachten vanuit de werf in Deil

rechtsboven: Al zeilend worden er veel tochten door Friesland gemaakt

boven: De *Sardijn*, hangend in de kraan, is na een goede schilderbeurt klaar voor de tewaterlating

links: Een wat oudere foto van de *Sardijn* onder vol tuig, nog zeilend met aan het roer de vorige eigenaar

vertrokken, had Jan Kooijman een heel sterk team om zich heen verzameld. Zo was er Willem Akkerman, een ervaren ontwerper en bouwer, heel bekend van de Waarschepen (en na zijn pensionering van de vele artikelen in de Spiegel) en Hans Fleumer, een technet die alle constructies uitkiende.

Voor het verbeteren van de jol werkte Jan Kooijman samen met de in dienst genomen Dick Lefeber, die zijn sporen in het jachtontwerpen had verdiend bij de Eista werf in Nederhemert. De werfeigenaar, de legendarische Baron van Wassenaer van Nederhemert,

bouwde daar vele honderden Doerak motorjachten die door Dick Lefeber in vele maten en uitvoeringen waren ontworpen. Later tekende Dick ook de Banjer, de Rogger en de Krammer motorzeiljachten die in serie in polyester werden gebouwd. Na zijn K&dV-tijd zou Lefeber voor de werf van Jac. Linssen ook nog een aantal ontwerpen van stoere motorjachten maken. Het was een heel kundige ontwerper met uitstekende ideeën.

Jan en Dick gingen gezamenlijk een beter zeilende Staverse jol ontwerpen en kwamen uit op een lengte van 7,80 m. Deze jol werd later door Ted van Rijnsoever met 20 cm verlengd om een gasbun achter de kuip te kunnen plaatsen. Hij maakte ook het achterschip lichter door een gedeelte van de drie centimeter dikke massieve scheg hol te maken. Daarna zakte het achterschip minder weg. Van deze uitvoering zijn er ook veel gebouwd. In totaal

hebben zeker meer dan zestig Staverse jollen de werf in Deil verlaten.

De 8,00 m jol met een breedte van 3,25 m is een prima zeilend scheepje dat het in ruw water goed doet. Door het zeiloppervlak van bijna vijftig vierkante meter zeilt het relatief snel en door het weglaten van de loefbijter gaat het goed overstag. Bovendien heb je binnen een zee aan ruimte én stahoogte. Die ruimte is vooral verkregen door de kajuit een stuk voor de mast te laten doorlopen. Onder het voordek is een ruime tweepersoons kooi en onder de kajuitopbouw is daarachter een toiletruimte waar je kan staan en een hangkast. In de kajuit zijn twee lange kooien en aan bakboord tegen het kajuitschot een L-vormige kombuis en aan stuurboord een kaartentafel. De kuip is twee meter lang en onder de zelflozende kuipvloer staat een dieselmotor.

De verschillen met de Gipon jol zijn: een duidelijk smallere kop, geen hartvormige spiegel en iets meer diepgang; een meter in plaats van 90 cm. Tevens is er, in afwijking van de originele visserman jollen, een berghout op het breedste punt van de romp gelast, zodat je bij het wat ongelukkig aanleggen een stootrand hebt en niet de hele zijkant beschadigt.

Sardijn

De 8,00 m lange *Sardijn* werd in het jaar 2000 voor de heer Luykx te water gelaten en na vier jaar werd het jacht verkocht aan de heer Ligvoet, een oogarts in Dokkum. Die zeilde er maar drie jaar mee en zette het jacht te koop op Marktplaats. Dan komen Tjalle en Jet van der Sluis in beeld.

Tjalle zeilde, als echte Fries, in een Akkrumer jol die hij op jonge leeftijd van zijn vader kreeg. Jet zeilde in kleine en grote BM's. Tjalle was al vanaf zijn dienstdtijd bij de Marine lid van de Koninklijke Marine Jachtclub. De KMJC beschikte toen, naast vele scherpe jachten, over een grundel, een zeeschouw en op de Kaag over tjotters, die aan leden werden verhuurd en zo maakten Tjalle en Jet kennis met het platbodemzeilen.

Regelmatig kwam de vraag op: zullen we zelf een schip kopen, of kunnen we beter huren? Tjalle moest als maat van het Medisch Centrum Twente elke drie weken een weekend werken, dus dan vallen er in de zomermaanden best wat weekenden af.

Jet gaf als kunsthistorica en neerlandica les op een middelbare school en daarnaast publiceerde ze veel en dat doet ze nog steeds. Als je dan in het oosten van het land woont moet je naast al die werkzaamheden tenminste twee uur rijden om in Friesland te kunnen zeilen. Na een uitzending, als chirurg, op een missie van acht weken voor Defensie in 2007, gaan ze

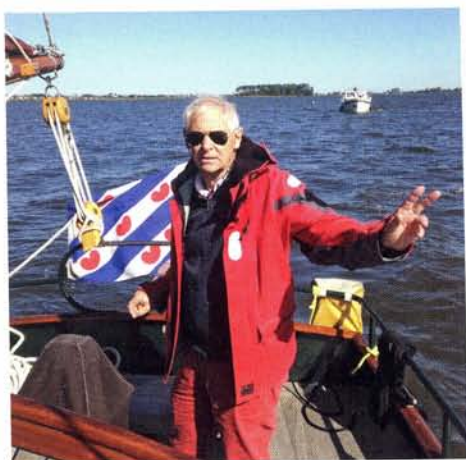

kaderfoto links: Tjalle van der Sluis aan het helmhout van zijn jol

boven: Dochter Dieuwke met man Jelle tijdens hun eerste vakantie "zonder toezicht" van Tjalle en Jet

onder: De *Sardijn* afgemeerd in Leeuwarden

actief toch op zoek naar een eigen platbodem, ook omdat het pensioen nadert. Al Googelend komen ze toevallig op Marktplaats terecht en daar staat een 8,00 meter Staverse jol te koop. Tja, wat doe je dan, je gaat kijken. Want dat schip had geen lastige zwaarden en het zag er goed uit. Hun bod werd geaccepteerd en ze konden zich eigenaar noemen van de *Sardijn*.

SCHIPPERS VAN DE KRING

Tjalle (boven) en Jet werden lid van de Schipperskring Kooijman & de Vries en Van Rijnsoever (SKVR) en waren trouwe bezoekers aan de winterbijeenkomst in Deil. Ze blijven, dankzij de Loefbijter en hun abonnement op de Spiegel, op de hoogte van het reilen en zeilen in de traditionele wereld. Vanwege hun beperkte vrije tijd in hun werkzame leven, namen ze niet deel aan evenementen of flottieljetochten georganiseerd door de SKVR. Wel bewaren ze goede herinneringen aan de najaarsbijeenkomsten, georganiseerd door Jan en Marian Christiaan, en aan de gastvrijheid van Ted en Lydia van Rijnsoever. Ze zijn benieuwd naar de nieuwe ontwikkelingen die gaande zijn binnen de SKVR en de VSRP en wachten die rustig af. Voorlopig wordt de winterbijeenkomst op de museumwerf in Vreeswijk gehouden, waar de leden al eerder goede ervaringen hebben opgedaan.

Lauwersoog

De ligplaats van de *Sardijn* is op dat moment in jachthaven Oostmahorn. Op het Lauwersmeer is het heerlijk zeilen en dichtbij lonkt het Wad. Ondanks het feit dat het ruim twee uur rijden is, blijven ze daar enkele jaren liggen. Ze genieten van de rust en de ruimte, die erg trekken na een week hard werken.

De *Sardijn* gaat 's winters in de winterberging van jachthaven "Lunegat" in Dokkumer Nieuwe Zijlen, waar ze zelf het onderwaterschip behandelen. Echt groot onderhoud laten ze, bij gebrek aan tijd, door professionals doen. In de drie weken vakantie zeilen ze overal heen, zelfs naar Leiden waar dochter Dieuwke studeerde. Verder zijn de meeste havens rond de Waddenzee en langs het IJsselmeer wel bezocht. Zeeland was voor die drie weken vakantie vanuit Friesland toch wel erg ver, dus daar kwamen ze nooit.

Op het Wad ben je, zeker in weekends, helemaal afhankelijk van het tij en zelfs droogvallen kan, indien je een zachte ondergrond kiest. Als het tij in een weekend erg ongunstig is, dan kan je pas later op de dag vertrekken en dan wordt de zeilbare tijd in een weekend wel erg kort. Daarom vertrekken ze na een paar jaar naar Langweer, naar Jachthaven "De Woudfennen", een stukje dichtbij huis en je zit midden in het Friese merengebied. Daarvandaan worden nog steeds tochten gemaakt. Aanvankelijk voeren ze in het najaar nog naar Dokkumer Nieuwe Zijlen voor de winterberging, maar dan bleef er – na aftrek voor het heen en weer rijden – weinig

Algemeen plan van de 7,80 m Staverse jol, de indeling is gelijk aan die van de 8,00 m uitvoering. Alleen het achterschip is 20 cm langer, zodat er ruimte is voor twee gasflessen in een gasbun achter de kuip.

tijd over voor het onderhoud. Wel nemen ze zoveel mogelijk losse onderdelen mee naar huis, waar Jet zich 's winters met schuurpapier en lak kan uitleven.

Volgende generatie

Tjalle en Jet hebben twee kinderen, waarvan dochter Dieuwke en haar man de enthousiaste zeilers zijn. Hun twee dochters, Lobke en Namke, zijn ook vaak aan boord te vinden. Het was voor Tjalle wel even wennen toen dochter en schoonzoon hun eerste tochten gingen maken. Maar intussen zijn ze aan het idee gewend en wordt de *Sardijn* regelmatig door de volgende generatie gebruikt. Afgelopen zomer bracht het stel voor de tweede keer

links: Jet lakt zoveel mogelijk losse onderdelen 's winters thuis. Hier krijgt de bok, ook wel mik genoemd, vastgeklemd in een workmate, een verse laklaag

midden: Kleindochters Lobke en Namke vermaken zich prima aan boord van de jol

rechts: Dochter Dieuwke zeilt nu met haar man en kinderen zelfstandig met de jol

hun vakantie zelfstandig aan boord door. Ze gingen nu ook voor de eerste keer zelf het Wad op. Dat was wel even pittig, zeker als je voor die tijd altijd kon terugvallen op het advies van je ouders. Het ging echter uitstekend en zo zijn er weer een paar enthousiaste Wadvaarders bijgekomen. 🍷

